

Όταν εκεί επάνω ... (Διάλογος με την Ειθεΐθια)

Νίκου Α. Παπανικολάου, Ομότιμου Καθηγητή Μαιευτικής-Γυναικολογίας.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

– Είπαμε στη γέννηση της Αφροδίτης, πως αυτή προήλθε από τα κομμένα γεννητικά όργανα του Ουρανού, από το γιό του τον Κρόνο. Λέγεται, όμως, πως αυτό είναι ένας μύθος και πως στην πραγματικότητα συμβαίνει η Αφροδίτη να είναι κόρη του πατέρα σου και της Διώνης, της θείας του.

– Και εγώ αυτό πιστεύω και τη θεωρώ αδελφή μου.

– Και η Ανάγκη, η σοφή θεότητα, λέγεται, πως υπήρξε ερωμένη του πατέρα σου και πως μαζί της απέκτησε την Αδράστεια, τη θεά με τους σκληρούς νόμους, που το όνομά της σημαίνει "αναπόδραστη", δηλαδή κανείς δεν μπορεί να της ξεφύγει.

– Αυτό δεν πρέπει να είναι αλήθεια, γιατί η Ανάγκη με την κόρη της την Αδράστεια, απ' ότι ξέρω, υπήρξαν τροφοί του πατέρα μου, όταν αυτός ήταν νήπιο. Αλλά αυτό δεν σημαίνει πως δεν την πρόλαβε και αυτή. Δεν ξέρω!

– Το ίδιο πρέπει να ισχύει και για την αδελφή της Αδράστειας την Ίδη, που τάχα και αυτή την είχε ερωμένη και μαζί της απέκτησε τους Κουρήτες και τους Δακτύλους.

– Δεν είναι σωστό και αυτό. Οι Κουρήτες, νομίζω, πως ήταν γιοί της Κόμβης, της κόρης του ποταμού Ασωπού, και του Σώκου. Όσο για τους Δακτύλους, αυτούς τους γέννησε η Ρέα ή μια νύμφη

της Ίδης. Εγώ ξέρω πως η Ίδη παντρεύτηκε το Λύκαστο και μαζί του απέκτησε το Μίνωα Β΄.

– Όλοι ξέρουμε Ελευθώ, πως η ήπειρός μας η Ευρώπη, πήρε το όνομά της από ερωμένη του πατέρα σου. Ποιά ήταν αυτή;

– Η Ευρώπη ήταν κόρη του βασιλιά της Φοινίκης Αγήνορα, που ήταν γιός του Ποσειδώνα και της Τηλέφασσας, αδελφή του Κάδμου, του Κίλικα και του Φοίνικα, δηλαδή μπορεί να θεωρηθεί εγγονή του πατέρα μου, αφού είχε παππού τον αδελφό του, τον Ποσειδώνα. Ο πατέρας μου ερωτεύτηκε την Ευρώπη, μεταμορφώθηκε σε κάτασπρο ταύρο και με τη μορφή αυτή πήγε στην παραλία της Σιδώνας ή της Τύρου, όπου έπαιζε η Ευρώπη. Η κοπέλα στην αρχή φοβήθηκε, αλλά ύστερα ξεθάρρεψε και ανέβηκε στη ράχη του ταύρου. Τότε, ο ταύρος σηκώθηκε και μπήκε στη θάλασσα με την Ευρώπη έντρομη να κρατιέται από τα κέρατά του. Έφτασε στην Κρήτη και εκεί σε μια πηγή, τη Γόρτυνα, ενώθηκε μαζί της κάτω από πλατάνια, γι' αυτό τα πλατάνια δεν χάνουν ποτέ τη φυλλωσιά τους. Από την ένωση αυτή γεννήθηκαν ο Μίνωας, βασιλιάς της Κρήτης, ο Σαρπηδόνας, που μάλωσε με το Μίνωα για ένα αγαπητικό, το Μίλητο και πήγε στη Μικρά Ασία μαζί του και εκεί ίδρυσε τη Μίλητο, και τον Ροδάμανθη,

φημισμένο για τη σοφία και την κρίση του, γι' αυτό κλήθηκε στον Κάτω Κόσμο να κρίνει τους νεκρούς.

Ο πατέρας μου έκανε δώρα στην Ευρώπη, τον Τάλο, φύλακα της Κρήτης, που ήταν ένα χάλκινο ρομπότ, ένα σκύλο, που δεν του ξέφευγε κανένα θήραμα, και ένα κυνηγητικό όπλο, που ποτέ δεν αστοχούσε. Ύστερα, την πάντρεψε με το βασιλιά της Κρήτης τον Αστεριώνα, που δεν είχε παιδιά, και υιοθέτησε το Μίνωα, το Σαρπηδόνα και τον Ροδάμανθη.

Μετά το θάνατό της η Ευρώπη τιμήθηκε με θεϊκές τιμές. Το όνομά της το πήρε η ήπειρός μας και ο ταύρος, τη μορφή του οποίου πήρε ο πατέρας μου, μπήκε στο ζωδιακό κύκλο.

– Ένας ναός στην Αίγινα, αφιερωμένος στην Αφαία θεά, συνδέεται με κάποια ερωτική περιπέτεια του πατέρα σου. Πώς έχει η ιστορία;

– Ο πατέρας μου ερωτεύτηκε την κόρη του Φοίνικα, του αδελφού της Ευρώπης, και της Κασσιόπειας, την Κάρμη και μαζί της απέκτησε την Βιτομάρτη, που θα πεί γλυκιά παρθένα. Η Βιτομάρτη πήγε στο Άργος και μετά στην Κεφαλλονιά, όπου την ονόμασαν Λαφρία. Ύστερα, πήγε στην Κρήτη και την κυνηγούσε ο Μίνωας. Για να τον αποφύγει έπεσε από ένα βράχο στη θάλασσα και σώθηκε από τα δίχτυα ενός ψαρά, γι' αυτό την ονόμασαν Δίκτυννα, δηλαδή κόρη των διχτύων. Ένας ψαράς, ο Ανδρομήδης, την έφερε στην Αίγινα και δοκίμασε να τη βιάσει. Αυτή έφυγε σε ένα δάσος και χάθηκε. Όταν έψαξαν να τη βρούν, βρήκαν ένα άγαλμα αντί γι' αυτή. Στο μέρος εκείνο οι κάτοικοι της Αίγινας έχτισαν ιερό αφιερωμένο στην άφαντη θεά Αφαία.

– Μια από τις θείες του, δηλαδή αδελφή της μητέρας του, ήταν η Πλουτώ,

που και αυτή την ερωτεύτηκε και απέκτησε τον Τάνταλο, που υπήρξε άτυχος, αν και γιός του Δία.

– Αυτό είναι αλήθεια. Από τη θεία του Πλουτώ, πραγματικά, απέκτησε τον Τάνταλο, που βασίλεψε στη Φρυγία ή στη Λυδία στο όρος Σίπυλος. Ως γιός του Δία, αν και θνητός, ανέβαινε στον Όλυμπο και συνέτρωγε με τους θεούς. Θέλοντας ν' ανταποδώσει τις προσκλησεις, κάλεσε τον πατέρα του και τους άλλους θεούς στο βασιλείο του. Για να τους δοκιμάσει, έσφαξε τον γιό του τον Πέλοπα, που είχε από τη Διώνη, άλλη ερωμένη του πατέρα μου, τον μαγείρεψε και τον έδωσε να τον φάνε. Οι θεοί κατάλαβαν πως πρόκειται για ανθρώπινο κρέας και δεν έφαγαν. Μόνο η Δήμητρα έφαγε ένα κομμάτι από τον ώμο του. Οι θεοί ξανάφεραν στη ζωή τον Πέλοπα, με εντολή του παππού του, δηλαδή του πατέρα μου, και το φαγωμένο ώμο από τη Δήμητρα τον αντικατέστησαν με ελεφαντόδοντο. Τον Τάνταλο τον καταδίκασαν να βρίσκεται σε μια λίμνη μέχρι το πηγούνι και από πάνω να υπάρχουν καρποφόρα δέντρα. Μόλις έκανε να πιει νερό η λίμνη ξεραινόταν και μόλις έκανε να πιάσει ένα φρούτο τα δέντρα έφευγαν προς τον ουρανό. Τον Πέλοπα τον ερωτεύτηκε ο θείος μου ο Ποσειδώνας και τον πήρε μαζί του στον Όλυμπο για οιοχόο. Ύστερα τον έστειλε στη γή και παντρεύτηκε την Ιπποδάμεια.

– Και ένα άλλο γιό του ο πατέρας σου τιμώρησε αυστηρά, τον Τιτυό.

– Και είχε το δίκιο του. Ο Τιτυός ήταν γιός της Ελάρας, κόρης του Ορχομενού, από τον πατέρα μου. Για να μην την βρεί η μητέρα μου, έκρυψε την έγκυο ερωμένη του στα έγκατα της γής, απ' όπου βγήκε ένας γίγαντας, που είπαν πως εί-

vai γιός της Γής. Η μητέρα μου ποτέ δεν συγχώρεσε τη σχέση του πατέρα μου με τη Λητώ και τη γέννηση του Απόλλωνα και της Άρτεμης και για να εκδικηθεί τη Λητώ έμπνευσε την επιθυμία στον Τιτυό να τη βιάσει. Ο πατέρας μου τότε θύμωσε, κεραυνοβόλησε τον Τιτυό και τον έστειλε στον Άδη, όπου δύο αετοί του έτρωγαν το συκώτι, που ξαναγεννιόταν ανάλογα με τις φάσεις της σελήνης.

– Οι ονομασίες Μυκήνες, Ιόνιο Πέλαγος, Βόσπορος και Λιβύη, λένε, πως οφείλονται σε κάποια ερωτική περιπέτεια του πατέρα σου.

– Ναι, συνδέονται με τον έρωτά του για την κόρη του Ινάχου, βασιλιά του Άργους και της Μελίας, την Ιώ. Η Ιώ ήταν ιέρεια της μητέρας μου και όταν κάποια μέρα την είδε ο πατέρας μου την ερωτεύτηκε με πάθος. Την αντάμωνε στο Άργος και όταν έκαναν έρωτα έβαζε τον Ερμή να μιλάει ακατάπαυστα και με γλυκά λόγια στους Αργεΐτες για να μην προσέχουν τη συνάντησή τους. Έτυχε, όμως, να τον πιάσει μαζί της η μητέρα μου και αυτός τη μεταμόρφωσε σε αγελάδα και της υποσχέθηκε πως δεν θα την ξαναδεί. Η μητέρα μου πήρε την Ιώ-αγελάδα και την παρέδωσε στον Άργο τον Πανόπτη, που είχε εκατό μάτια, για να τη φυλάει. Ο Άργος την έδεσε σε ένα μέρος όπου υπήρχε μια ελιά. Επειδή η αγελάδα διαρκώς μουκάνιζε, το μέρος πήρε το όνομα Μυκήνες.

– Και οι ονομασίες Ιόνιο Πέλαγος, Βόσπορος και Λιβύη;

– Ο πατέρας μου έστειλε τον Ερμή να πάρει την αγελάδα, αλλά τα μάτια του Άργου Πανόπτη ήταν άγρυπνα. Με τη μουσική, που του έπαιξε, κατάφερε να τον κοιμήσει και να τον σκοτώσει. Από τότε ο Ερμής πήρε το όνομα Αργεΐφό-

νης, δηλαδή Αργοκτόνος.

Η μητέρα οργισμένη από την κλοπή της αγελάδας-Ιώς της έστειλε έναν "οίστρο", δηλαδή μια βοϊδόμυγα, που την τσίμπησε και την έκανε να τρέχει μανιασμένη. Άρχισε να τρέχει κατά μήκος των ακτών του κόλπου, γι' αυτό από το όνομά της ονομάστηκε Ιόνιο Πέλαγος. Ύστερα, ανέβηκε στον Αίνο, κατέβηκε στη Θράκη, πέρασε το Βόσπορο, που και σε αυτόν έδωσε το όνομά του από το βοός-πόρος, δηλαδή πέρασμα αγελάδας, την Κριμαία, τη Σκυθία, την Ασία και έφτασε στην Αίγυπτο. Εκεί βρήκε την πραγματική της μορφή και γέννησε ένα αγόρι, που, από την επαφή της με τον πατέρα μου, το ονόμασε Έπαφο.

Η μάνα μου, όμως, έμαθε πως γέννησε η Ιώ και έβαλε τους Κουρήτες να κλέψουν τον Έπαφο, αλλά ο πατέρας μου πρόλαβε και τους σκότωσε. Το παιδί, όμως, χάθηκε. Ύστερα από πολλές αναζητήσεις, η Ιώ το βρήκε στη Συρία. Το πήρε μαζί της στην Αίγυπτο και εκεί παντρεύτηκε το βασιλιά Τηλέγονο. Στην Αίγυπτο τη λάτρεψαν σα θεά Ίσιδα. Τον Έπαφο τον πάντρεψε με την κόρη του Νείλου, τη Μέμφιδα, και έγινε βασιλιάς της Αιγύπτου. Από τη Μέμφιδα απέκτησε τη Λιβύη, που έδωσε το όνομά της στη γειτονική με την Αίγυπτο χώρα.

– Ο Ευρυπίδης, Ελευθώ, έγραψε ένα δράμα, την "Αντιόπη", που σχετίζεται με έρωτα του πατέρα σου. Ξέρεις γι' αυτή;

– Και βέβαια ξέρω. Η Αντιόπη ήταν κόρη του Θηβαίου ήρωα Νυκτέα. Ήταν πολύ όμορφη. Την ερωτεύτηκε ο πατέρας μου και για να την κατακτήσει πήρε τη μορφή Σατύρου. Όταν ο πατέρας της έμαθε τη σχέση της και μάλιστα πως είναι έγκυος οργίστηκε. Η Αντιόπη φοβήθηκε και πήγε στο βασιλιά της Σικυώ-

νας, τον Επωπέα, να ζητήσει άσυλο. Ο Νυκτέας απελπισμένος αυτοκτόνησε, αφού άφησε εντολή στον αδελφό του το Λύκο να πάρει εκδίκηση. Ο Λύκος κατέλαβε τη Σικυώνα, σκότωσε τον Επωπέα και οδήγησε την Αντιόπη αιχμάλωτη στη Θήβα. Στο δρόμο προς τη Θήβα, στις Ελευθερές, η Αντιόπη γέννησε δύο αγόρια, που τα έκρυψε σε μια σπηλιά και τα φρόντιζε ένας βοσκός. Το ένα το ονόμασε Ζύθος, που βγαίνει από το "από ζητέω τόπον", γιατί η μητέρα του ζητούσε τόπο να γεννήσει, και το άλλο Αμφίωνα, από το "αμφ' οδόν", γιατί γεννήθηκε σε σταυροδρόμι. Ο Ζύθος και ο Αμφίωνας πήγαν στη Θήβα, έδωξαν το βασιλιά Λάιο, που διαδέχτηκε τον Λύκο, και έχτισαν την κάτω πόλη, γιατί την άνω την είχε χτίσει ο Κάδμος. Ο Ζύθος παντρεύτηκε τη Θήβη, γι' αυτό η πόλη ονομάστηκε Θήβα, και ο Αμφίωνας τη Νιόβη, που μαζί της απέκτησε δώδεκα παιδιά, έξι αγόρια και έξι κορίτσια.

– Που υπήρξαν άτυχα. Έτσι δεν είναι;

– Πραγματικά. Η Νιόβη καυχήθηκε για τα δώδεκα παιδιά της και ειρωνεύτηκε τη Λητώ, που είχε μόνο δύο, τον Απόλλωνα και την Άρτεμη. Όταν το έμαθε η Λητώ ζήτησε από τα παιδιά της να πάρουν εκδίκηση. Τότε, ο Απόλλωνας σκότωσε τα αγόρια και η Άρτεμη τα κορίτσια. Σώθηκε ένα αγόρι και ένα κορίτσι, που επειδή από το φόβο του χλώμιασε πήρε το όνομα Χλωρίδα. Τη Νιόβη οι θεοί τη μεταμόρφωσαν σε βράχο στο βουνό Σίπυλο της Μικράς Ασίας, από τον οποίο κυλούσε νερό. Πίστευαν, πως αυτά είναι τα δάκρυα της Νιόβης.

– Από έρωτα του πατέρα σου δεν προέρχεται και ο γενάρχης των Ελλήνων;

– Γενάρχης των Ελλήνων ήταν ο Έλληνας. Αυτός ήταν παιδί της Πύρρας και

του πατέρα μου.

– Ποιά ήταν η Πύρρα;

– Η Πύρρα ήταν κόρη του Επιμηθέα και της Πανδώρας και γυναίκα του Δευκαλίωνα.

– Είναι αυτοί που γλίτωσαν από τον κατακλυσμό, όταν θέλησε ο πατέρας σου να εξαφανίσει τον κόσμο;

– Αυτοί είναι. Για τον κατακλυσμό ήξερε ο Προμηθέας, που ήταν πατέρας του Δευκαλίωνα. Τον συμβούλεψε, λοιπόν, να φτιάξει μια κιβωτό, να κλειστεί μέσα σ' αυτή με τη γυναίκα του την Πύρρα για να σωθούν. Ο κόσμος εξαφανίστηκε και η κιβωτός άραξε στην κορυφή του Άθω ή του Παρνασσού ή της Όρθρυος. Τότε, πήγαν να ευχαριστήσουν το Δία και αυτός έδωσε εντολή στον Ερμή να τους χαρίσει ό,τι θέλουν. Ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα ζήτησαν να ξαναφτιάξει ανθρώπους. Αμέσως, σύμφωνα με οδηγίες του Δία, σκέπασαν τα πρόσωπά τους και προχώρησαν ρίχνοντας πέτρες πίσω τους. Από τις πέτρες του Δευκαλίωνα έβγαιναν άντρες και από τις πέτρες της Πύρρας γυναίκες.

– Από τις πέτρες πως γεννήθηκε ο Έλληνας;

– Εκτός από τα παιδιά από τις πέτρες, ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα απέκτησαν και δικά τους παιδιά: τον Αμφικτύονα, που κυβέρνησε την Αθήνα μετά τον Κραναό και τις κόρες Πρωτογένεια, Θυία και Πανδώρα.

– Που και οι τρεις αδελφές υπήρξαν ερωμένες του πατέρα σου!

– Σωστά. Από την Πρωτογένεια, απέκτησε τον Αέθλιο, από τη Θυία τον Μάγνητα και τον Μακεδόνα και από την Πανδώρα τη Μελάνθια.

– Και τον Έλληνα;

– Τον Έλληνα τον απέκτησε από τη

μάνα τους, την Πύρρα, που την ερωτεύτηκε και αυτή μετά τις κόρες της.

– Ένας από τους πρώτους βασιλιάδες της Αθήνας ήταν ο Πανδίωνας. Λέγεται, πως ήταν γιός του πατέρα σου, αν και η μητέρα του Σελήνη, είχε πενήντα κόρες με τον Ευδυμίωνα, που ο πατέρας σου του χάρισε αιώνιο ύπνο και αιώνια νεότητα.

– Η Σελήνη ήταν αδελφή της Ηώς και του Ήλιου, παιδιά του Υπερίωνα και της Θείας. Την αγάπησε ο πατέρας μου πριν τον Ευδυμίωνα και απέκτησε μαζί της την Πανδία, που ήταν μητέρα του βασιλιά της Αθήνας Πανδίονα. Έτσι, ο Πανδίωνας ήταν εγγονός του πατέρα μου.

Όσο για τον έρωτα της Σελήνης με τον Ευδυμίωνα, είναι γεγονός πως μαζί του απέκτησε πενήντα κόρες, μετά τον έρωτά της με τον Πάνα, που για να την κατακτήσει της χάρισε ένα κοπάδι λευκά βόδια. Ήταν περήφανος ο Πάνας γι' αυτή του την ερωτική περιπέτεια.

Η Σελήνη παρακάλεσε τον πατέρα μου να χαρίσει στον Ευδυμίωνα αιώνιο ύπνο και αιώνια νεότητα και ο πατέρας μου ικανοποίησε την επιθυμία της. Εκτός από τον πατέρα μου, τον Ευδυμίωνα και τον Πάνα η Σελήνη ερωτεύτηκε και τον Αντίφημο, που ήταν σοιδός και μαζί του απέκτησε τον Μουσαίο, το μεγάλο μουσικό, που με τη μουσική του θεράπευε αρρώστιες, και ήταν μάντης. Όταν πέθανε τον θάψανε στο σημερινό Φάληρο.

– Η Μεγάλη Άρκτος, που βλέπουμε στον ουρανό τις έναστρες νύχτες, ήταν και αυτή ερωμένη του πατέρα σου;

– Ναι, ήταν η Καλλιστώ, η μοναχοκόρη του Λυκάονα, που είχε άλλους δύο γιούς. Πήρε το όνομά της από το κάλλος, την ομορφιά της. Όταν μεγάλωσε, έγινε ιέρεια της Άρτεμης και ορκίστηκε να μείνει για όλη της τη ζωή αγνή. Ο

πατέρας μου την αντάμωσε μια ημέρα που κυνηγούσε. Μεταμορφώθηκε σε Άρτεμη, γιατί ήταν δύσκολο να την πλησιάσει άντρας και ενώθηκε μαζί της. Όταν η μητέρα μου το έμαθε, οργίστηκε και τη μεταμόρφωσε σε αρκούδα. Την αρκούδα χτύπησε με το τόξο της η Άρτεμη, είτε γιατί πήρε εντολή από τη μητέρα μου, είτε γιατί η Καλλιστώ δεν φύλαξε την παρθενιά της. Τότε έτρεξε ο Ερμής και έβγαλε από την κοιλιά της ένα παιδί που το ονόμασαν Αρκάδα. Την ανατροφή του ανέλαβε μια άλλη ερωμένη του πατέρα μου, η Μαία.

Λέγεται, πως η Καλλιστώ, σαν αρκούδα, καταραμένη από την Ήρα, γύριζε για πολλά χρόνια αναζητώντας το παιδί της. Κάποτε, το συνάντησε και, όταν αυτή πλησίασε τον Αρκάδα με τρυφερότητα, αυτός ήταν έτοιμος να τη σκοτώσει. Την τελευταία στιγμή ο πατέρας μου τη γλίτωσε και την πήρε στον ουρανό για να την κάνει αστερισμό, τη Μεγάλη Άρκτο. Όταν πέθανε ο Αρκάς, τον έκανε αρκούρο, δηλαδή φύλακα της άρκτου. Είναι ένα αστέρι, που το βλέπουμε κοντά στη Μεγάλη Άρκτο.

– Και ο Αρκάς, που βασιλέψε στο μέρος, που σήμερα λέγεται Αρκαδία, είχε και αυτός τη δική του περιπέτεια...

– Αυτή τη διοργάνωσε ο παππούς του ο Λυκάονας, που είχε την έμπνευση να δοκιμάσει τη νοημοσύνη του πατέρα μου και του παρέθεσε γεύμα με τα μέλη του μικρού Αρκάδα, που τα μαγείρεψε. Ο πατέρας μου ανακάλυψε το έγκλημά του, αναποδογύρισε το τραπέζι, έριξε κεραυνό στο σπίτι του Λυκάονα, τον μεταμόρφωσε σε Λύκο και μετά πήρε τα μέλη του Αρκάδα, τα συναρμολόγησε και του έδωσε ζωή.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)